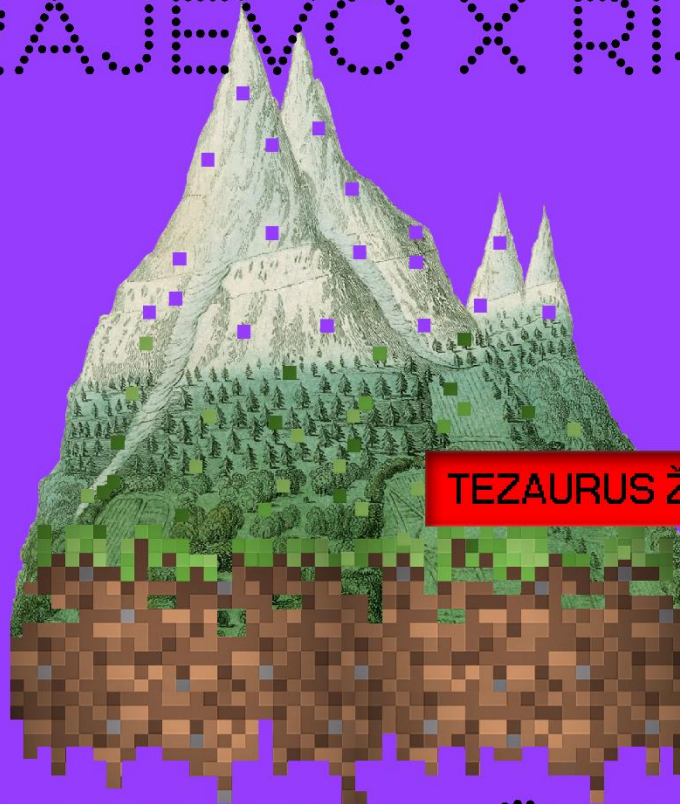

RIJEKA

UNIRI

NOĆI
ARHITEKTURE
SARAJEVO X RIJEKA

TEZAURUS ŽILAVOSTI

24.11.2023. @ IVEK

DELTALAB

URBANI STUDIJI

What architectural theory offers us, in its better moments, is language. Not the language of narrow disciplinary concern (though depth and difficulty have their place) and not the well-worn language of common knowledge (though plainspokenness should at least sometimes be an obligation of a public-facing field), but language that complicates without obscurity—shorthand's that help us gesture toward ways of seeing differently. The language of theory doesn't need to be easy or obvious, because the friction of a word can help uproot us from certainty, from comfort. But the best theory gives us language that travels well, language that is mixed into architecture's disciplinary soil as a fortifying substrate in which to plant possibilities for action.

Graham, James. Review of *Medium Design: Knowing How to Work on the World*, by Keller Easterling, *JAE Online*, September 19, 2022.

Uvod

Filmski studio u Šimanovcima, 2018.

Fotografija riječke luka, 2020.

Nakon raspada Jugoslavije i prelaskom na ekonomiju slobodnog tržišta, geopolitički krajolik nekadašnjeg teritorija oblikovan je kompleksnim povijesnim nasljeđem, složenim međudjelovanjem globalnih aktera, raznolikim i često oprečnim vizijama socio-ekonomskog razvoja te različitim stupnjevima postepene integracije u Europsku Uniju. Ova zamršena dinamika nikad završene tranzicije, koja je dobila svoju "post" inačicu, odrazila se i na čitav spektar negativnih prostornih fenomena: od propadanja naslijeđene infrastrukture i institucija, preko nepriuštivog stanovanja i sveprisutne ilegalne gradnje, do urbane i okolišne degradacije.

Za prakse čiji je fokus djelovanja na prostornoj i urbanoj kompleksnosti, navigiranje sivim zonama češće predstavlja pravilo nego izuzetak, što ih je učinilo žilavima – otpornima i adaptabilnima za svladavanje različitih izazova ove dijelom naslijeđene, dijelom novonastale topografije. Upravo nam ta "siva ekologija" otvara drugačije horizonte kreativnih sloboda koje su nastale izvrtanjem ograničenja u vlastite alate djelovanja.

Iz tog razloga umjesto modernističkih dogmi nastalih u zatvorenom krugu borbe binarnih opozicija u težnji za jednom i ispravnom istinom usmjerenoj ka napretku i rastu, kao polazište u kolaborativnom i interdisciplinarnom promišljanju budućih aktivnosti i dispozicija unutar spomenutog regionalnog konteksta uzimamo grešku, kvar, slom, nesuglasje, degradaciju i deregulaciju.

Za plodne pristupe taj navedeni kontekst potrebno je i jezično oboriti. Riječi su oblik djelovanja, a njihova artikulacija predstavlja prvi korak u dijagnozi problema. U antici, tezaurus se odnosio na prostor svetišta namijenjen čuvanju vrijednih predmeta. Tezaurus, kao riznica jezičnog blaga, predstavlja korpus semantički povezanih riječi koje pokrivaju određeno područje, svrstanih prema sličnosti ili pak oprečnosti.

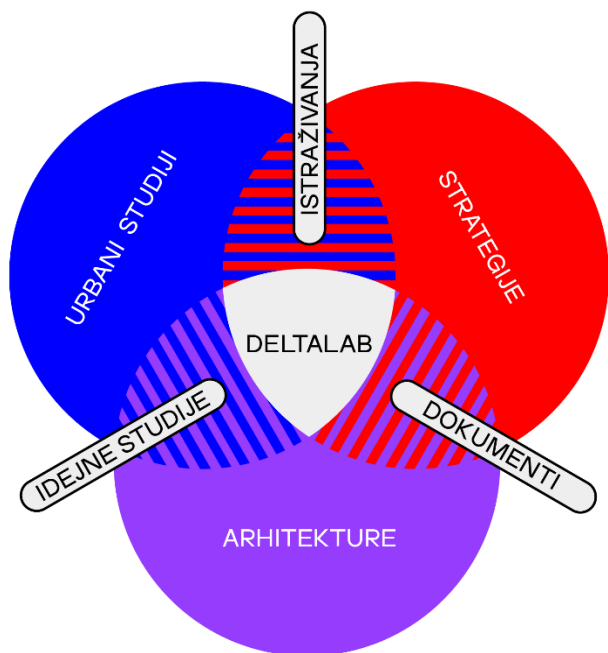
Ovaj program otvaramo s pitanjima čiji cilj nije jedan krajnji zajednički odgovor, već argumentirana rasprava koja se nastavlja i s vremenom nadopunjuje. Koji pojmovi opisuju prostornu i urbanu stvarnost postjugoslavenskog teritorija? Možemo li, putem našeg dijeljenog regionalnog jezika, stvoriti i zajednički rječnik – "Tezaurus žilavosti" – suvremene prostorne prakse u doba permanentne krize?

Opis programa

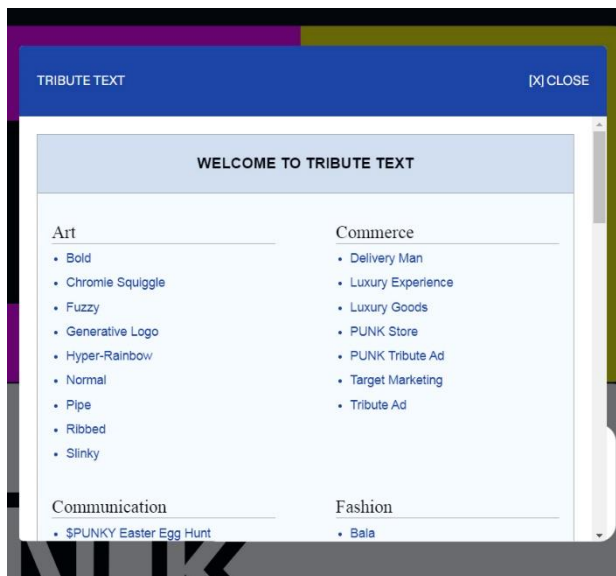
"Noći arhitekture Sarajevo X Rijeka" međunarodni su javni program kojeg zajednički organiziraju DELTALAB – Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam Sveučilišta u Rijeci i organizacija LIFT- Prostorne inicijative iz Sarajeva čiji je tematski okvir, a ujedno i završni produkt "Tezaurus žilavosti". Program se održava u petak 24.11.2023. od 16:00 – 23:00 u prostorima DELTALABA, u zgradi Ivex, Delta 5 u Rijeci.

Noći arhitekture Sarajevo, prepoznatljiv je program grupe LIFT – Prostorne inicijative iz Sarajeva koji se održava od 2015. godine, a zadnjih godina provodi se u obliku kolaboracije s drugim organizacijama koja uključuje i gostovanje u drugim gradovima. Dinamičniji i promjenjiv format programa ima za cilj aktiviranje lokalne zajednice u kreiranju i održavanju narativa u arhitekturi, prostornom planiranju i kulturi.

Sveučilišnom centru DELTALAB, prepoznatljivom do sada po projektima provedenim u sklopu projekta Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture s naglaskom na izložbu "Fiume Fantastika: Fenomeni grada" i istoimenu knjigu, ovo je prvi javni program u sklopu projekta "Žilavi Kampus" (trajanje 1.5.2022.- 1.5.2025.) za Sveučilište u Rijeci. Ovaj program započinje s premjernom javnom prezentacijom projekta "Žilavi Kampus", nastavlja se s početkom rada na "Tezaurusu žilavosti" koji je dio strateške razine istoimenog projekta te izložbom i sudjelovanjem studenata URBANIH STUDIJA istoimenog temata.

Sudionici programa su DELTALAB / URBANI STUDIJI UNIRI (Rijeka), LIFT – Prostorne inicijative (Sarajevo), BAZA – Platforma za prostorne prakse (Novi Sad), Matej Nikšić (Ljubljana), Nikola Ostojić (Sarajevo) i Gorana Stipeč Brlić (Rijeka).

Razrada projekta s namjerom je stvaranja zajedničkog "Tezaurusa žilavost" u kojoj sudjeluju nastavnici i studenti URBANIH STUDIJA te odabrane organizacije i pojedinci. Prva zajednička karakteristika pozvanih sudionika je da su arhitekti koji žele izaći iz zatvorenog kruga koji opstaje na konfliktu binarnih opozicija proširujući djelovanje izvan ukalupljenog polja arhitekture ili urbanizma koristeći ravnopravno umjetničko, tehničko i znanstveno područje djelovanja. To je zapravo želja za interdisciplinarnim djelovanjem, ali i preispitivanjem takvog djelovanja.

Druga zajednička karakteristika je kontekstualna pa sudionici programa dolaze iz gradova čije je naslijeđe definirala Jugoslavija, a sadašnjost još uvijek definira pojam tranzicije kao stanja kompleksne prostorne i urbane mutacije.

Format programa

MODERATORI (24.11.2023. / petak):
Filip Pračić i Irhana Šehović

Petak 24.11.2023. javno je događanje otvoreno za svu zainteresiranu publiku. "Tezaurus žilavosti" nastat će kroz dinamičan dvodnevni format u kojem sudjeluje do 25 sudionika s 2 moderatora koji kombinira kratke prezentacije i debatu dok se uživo pojmovi preslaguju na projekcijskom platnu kao paralelni digitalni performans. Svaki sudionik doprinijet će unaprijed pripremljenom prezentacijom individualno odabranog pojma koji prezentira u trajanju od 5 minuta s mogućnošću korištenja maksimalno 3 prikaza projicirana na zidu. Odabir pojma proizlazi iz tematskog okvira programa, planetarnog i/ili lokalnog konteksta suvremenog trenutka, osobnog i grupnog fokusa profesionalnog djelovanja te znanstveno-istraživačkog i/ili stručnog interesa. Nakon prezentacijskog dijela slijedi moderirana debata između novoformiranih grupa sudionika = pojmova.

RIJEKA

NOĆI ARHITEKTURE
SARAJEVO X RIJEKA

UNIRI

24.11.2023. / petak

DELTALAB galerija, IVEX, Delta 5

16:00 – 16:15

Otvaranje programa

16:15 – 16:45

Prezentacija projekta "Žilavi Kampus"

17:00 – 19:00

Prezentacije pojmova "Tezaurus žilavosti"

19:00 – 20:00

Moderirana debata

20:00 – 23:00

Tulum

DELTALAB

TEZAURUS ŽILAVOSTI

URBANI STUDIJI

Sudionici programa

NASTAVNICI: Ida Križaj Leko (voditeljica URBANIH STUDIJA), Ivana Katurić, Leo Modrčin, Maroje Mrduljaš, Jana Čulek, Emil Jurcan, Nebojš Zelić, Marko Luka Zubčić, Branka Cvjetičanin

STUDENTI: Ana Kliman, Eva Mlinar, Ines Marasović, Mateo Zonta, Iva Peručić, Mirta Stipeč, Ana-Marija Vasiček, Dorian Vujnović

• URBANI STUDIJI, UNIRI, Rijeka

URBANI STUDIJI su interdisciplinarni sveučilišni specijalistički studij prostornog i strateškog dizajna kompleksnih urbanih sustava, fenomena i transformacija. Studij je razvio i vodi DELTALAB — Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam Sveučilišta u Rijeci. Namijenjeni svima čija istraživanja i prakse utječu na izgrađeno i programirano okruženje, strateško planiranje, infrastrukturne kapacitete te kolektivne imaginarije, URBANI STUDIJI nude interdisciplinarno obrazovanje nužno za smislen doprinos razvoju otvorenih, inkluzivnih i otpornih urbanih sustava u kontekstu suvremenih političkih, ekoloških i tehnoloških kriza.

PROJEKTNI TIM: Ida Križaj Leko, Josipa Laklija,
Filip Pračić

- **DELTALAB – CENTAR ZA URBANU TRANZICIJU, ARHITEKTURU I URBANIZAM, UNIRI, Rijeka**

DELTALAB je multidisciplinarni centar Sveučilišta u Rijeci posvećen istraživanju i praksi prostornog i strateškog dizajna u kontekstu suvremenih političkih, ekoloških i tehnoloških krizi. Kroz dvije povezane osi djelovanja - interdisciplinarni sveučilišni specijalistički studij URBANI STUDIJI, te istraživačku, konzultantsku i arhitektonsku praksu. Okupljajući arhitekta, dizajnere, inženjere, poduzetnike, antropologe, filozofe, umjetnike, aktiviste i mnoge druge suradnike, kroz kratkoročne i srednjoročne projekte u domeni prostora, kulture, novih tehnologija i javnih politika, DELTALAB njeguje interdisciplinarnost i inovativne modele suradnje nužne za razvoj adaptabilnih struktura znanja u svijetu nepredvidljivih višestrukih kriza.

SUDIONICI PROGRAMA: Irhana Šehović, Dunja Krvavac, Irfan Salihagić, Zerina Salketić

OSTATAK TIMA: Jasmin Sirčo, Nedim Mutevelić, Farah Zubović, Edin Zoletić, Edin Sarić, Emina Huseinbegović

• DANI ARHITEKTURE SARAJEVO, Sarajevo

Dani arhitekture Sarajevo je bijenalni arhitektonski festival koji je postao prepoznatljiv proizvod organizacije LIFT-Prostorne inicijative, koja je nevladina organizacija osnovana 2011. u Sarajevu. Grupa mladih arhitekata osnovala je platformu koja će nekoliko godina kasnije postati jedan od najutjecajnijih regionalnih aktera kulturne i obrazovne razmjene u polju arhitekture. Temeljne vrijednosti LIFT-a nalaze se na raskrižju arhitekture i društvenog aktivizma, s ciljem poticanja diskusije o urbanom tkivu i promoviranja prostornih akcija u gradu. Drugi prepoznatljiv program ove organizacije je Noći arhitekture Sarajevo koji čini niz manjih događaja koji se odvijaju tokom cijele godine.

SUDIONICI PROGRAMA: Slobodan Jović, Miljana Zeković, Dragana Konstantinović

OSTATAK TIMA: Maja Momirov, Višnja Žugić, Bojan Stojković

● BAZA – PLATFORMA ZA PROSTORNE PRAKSE, Novi Sad

BAZA – PLATFORMA ZA PROSTORNE PRAKSE je organizacija fokusirana na kreativno istraživanje gradskog prostora, prošlosti i sadašnjosti, s ciljem kreiranja strateških narativa novog urbanog razvoja u kontekstu suvremenog društva i tehnologije. Kroz interdisciplinarni pristup BAZA je aktivna u domeni vizualnih i kulturoloških prostornih komunikacija između grada i njegovih građana. Fokusirana lokalno, BAZA promovira globalno znanje o posebnim prostornim praksama i njihovim djelovanjima. BAZA prakticira i promovira stalno promjenljive poglede na pravo na grad kroz nove ideje i inicijative.

- **MATEJ NIKŠIĆ, Ljubljana**

Matej Nikšić je arhitekt koji radi na području urbanizma i urbanog dizajna. Magistarski i doktorski studij završio je na Sveučilištu Oxford Brookes i Sveučilištu u Ljubljani. Viši je znanstveni suradnik na Urbanističkom institutu Republike Slovenije (UIRS). U svojem istraživanju fokusiran je na teme održivosti urbanih naselja, urbane regeneracije i participativnog planiranja. Docent je na Fakultetu za arhitekturu Sveučilišta u Ljubljani. Radi u interdisciplinarnim i transdisciplinarnim timovima na nacionalnoj i međunarodnoj razini. U svom radu pronalazi izazove u prevođenju bogate ostavštine istraživačkih projekata u urbanističku praksu. Član je tima koji razvija nove politike urbanog planiranja za Ministarstvo prostornog planiranja Slovenije. Od 2014. koordinira slovenski ogranak mreže Human Cities.

• NIKOLA OSTOJIĆ, Sarajevo

Nikola Ostojić magistrirao je na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu. Njegov završni diplomski rad na temu "Open Source Centar" kroz programsko projektiranje korištenja postojećih napuštenih zgrada u Sarajevu ispituje mogućnost implementacije *open source* pristupa u fizičkom prostoru. Rad je prezentiran na svim većim regionalnim arhitektonskim salonima i izložbama, a najistaknutije izlaganje bilo je na Piranskim Danima Arhitekture u Sloveniji. Teoretska znanja stečena ovim radom trenutno praktično ispituje kroz djelovanje u Društveno-kulturnom centru Sarajevo. Stalni je suradnik u internacionalnom arh. uredu AHAKNAP, a pored toga aktivno surađuje s različitim arhitektima i organizacijama na izradi društveno angažiranih i eksperimentalnih projekata.

• GORANA STIPEČ BRLIĆ, Rijeka

Gorana Stipeč Brlić diplomirala je na Arhitektonskom fakultetu u Ljubljani. Kao studentica djeluje u uredima Atelier Vozlič, kasnije Atelier arhitekti, u čijem autorskom timu osvaja nekoliko priznanja na različitim natjecajima. U Rijeci djeluje u uredima Plan21 i Dražul Glušica arhitekti gdje stječe stručnu praksu. Suosnivačica je i voditeljica A.radionice za srednjoškolce i Sekcije pri Društvu arhitekata u Rijeci. Od 2016. godine, arhitektonsku praksu provodi kroz vlastiti studio AO16. Vanjska je suradnica Građevinskog fakulteta u Rijeci. Od 2020. godine Gorana Stipeč Brlić predsjednica je Društva arhitekata Rijeke, čiji je cilj razvijanje i promicanje hrvatske arhitekture i kulture prostora te afirmiranje raznolikog i kontinuiranog razvoja hrvatske arhitekture.

Brošura

FOTOGRAFIJE I VIZUALI:

1. Filmski studio u Šimanovcima, 2018.
© Cropix
2. Fotografija riječke luke, 2020.
3. Plakat Noći arhitekture Sarajevo X LINA, 2023.
4. Dijagram polja djelovanja DELTALABA
5. Screenshot s web stranice
www.tribute-brand.com
6. Nastava na Urbanim studijima, 2023., arhiv autora
7. "Medium is a Message", izvor:
<https://mcluhangalaxy.wordpress.com/2010/10/30/the-medium-is-the-message/>
8. DELTALAB galerija, IVEX prizemlje, Delta 5, foto: Matija Kralj
9. DELTALAB učionica, IVEX 2.kat, Delta 5, foto: Sara Salamon

PRIJEVOD I LEKTURA EN:

Lada Weygand, Elemento Content d.o.o.

LEKTURA HR:

Morana Matković

Program

ORGANIZATORI I KONCEPCIJA:

DELTALAB – Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam + LIFT – Prostorne inicijative

MAIL:

info@deltalab.hr

info@daniarhitekture.ba

FACEBOOK:

www.facebook.com/deltalab.rijeka

www.facebook.com/dani.arhitekture

INSTAGRAM:

www.instagram.com/deltalab_rijeka/

www.instagram.com/daniarhitekture/

WEB: www.deltalab.hr

TEHNIČKA PODRŠKA: David Dubrović

Program je realiziran uz financijsku potporu Sveučilišta u Rijeci i Grada Rijeke

Izrazi koji se koriste u ovoj programskoj brošuri odnose se jednako na sve osobe, neovisno o spolnom i rodnom identitetu.

Rijeka, 2023.

RIJEKA

UNIRI

NIGHTS OF ARCHITECTURE SARAJEVO X RIJEKA

THESAURUS OF RESILIENCE

24-11-2023 @ I V E X

DELTALAB

URBAN STUDIES